І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 161. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го СЕРПНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 23, 1960 No. 161. VOL. LXVII.

КОНФЕРЕНЦІЯ МІНІСТРІВ 20-Х ДЕРЖАВ АМЕРИКИ ЗАСУДИЛА ДОМІНІКАНСЬКИЙ РЕЖИМ

У ВІДПОВІДЬ НА ВИРІШЕНІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ САНКЦІЇ ПРЕДСТАВНИКИ ДОМІНІКАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЗАЛИШИЛИ КОНФЕРЕНЦІЮ В САН ХОЗЕ

Сан Хозе, — Коста Ріка. — Двадцять міністрів закордонних справ, зібрані в Сан Хозе закінчили офіційно в неділю дня 21-го серпня ц. р., свою шосту Консультативну Конференції, підписуючи запропоновану ще в суботу дня 20-го серпня резолюцію про засудження диктаторського режиму Домініканської Республіки за акти агресії й інтервенції проти Венесуелі. В резолюції встановлено водночас із цим низку карних санкцій проти Домініканської Республіки у формі колективного зірвання дипломатичних взаємин і застосування частинних економічних санкцій. Протестуючи проти резолюції, делеґація Домініканської Республіки покинула наради міністрів закордонних справ ще перед формальним голосуванням над резолюцією і її члени виїхали з Коста Ріки до Кіудад Трухілльо. Провідник домініканської делеґації міністер закордонних справ Порфіріо Геррера Баез склав прощальну візиту предсідникові конференції міністрові закордонних справ Коста Ріки Альфредові Варгасові Фернандезові, заявляючи йому, що домініканська делеґація не візьму участи ні в нарадах міністрів закордонних справ, на яких буде голосована резолюція проти Домініканської Республіки, ні навіть в черговій Сьомій Консультативній Конференції міністрів закордонних справ Организації Американських Держав, яка почалася в понеділок і яка присвячена взаєминам з Кубою, особливо ж справі підтримуваного кубинським режимом комунізму. Прийнята Шостою Консультативною Конференцією американських міністрів закордонних справ справ резолюція викликала в офіційних колах домініканського диктаторського режиму велике, використовуване пропаґандою обурення проти „інтервенції" Організації Американських Держав у внутрішні справи Домініканської Республіки. Проурядова домініканська преса називає цю резолюцію й ухвалені сакції актом „міжнародної аґресії проти Домініканської Республіки і її національної суверенности", подібним до збройної інтервенції З'єдинених Держав Америки в 1916 році. коли американська морська піхота зайняла була часово Домініканську Республіку. Президент Домініканської Републіки Йоаквін Беляґвер відбув уже в неділю, ще перед поворотом домініканської делеґації надзвичайні наради в справі створеної резолюцією Організації Американських Держав ситуації. Згадана резолюція із засудженням актів аґресії й інтервенції, спрямованих проти Венесуелі, включно із спробою вбити венесуельського президента, викликала у Венесуелі глибоку сатисфакцію. Сьома Консультативна Конференція американських міністрів закордонних справ, що почалась в понеділок, присвячена справі комуністичної загрози для безпеки американської системи, і стосується вона головним чином Куби і взаємин її диктаторського режиму із Совєтським Союзом та міжнародним комунізмом.

ВІДОКРЕМЛЕНУ ВІД ДІСКОВЕРЕРА XIV КАБІНУ СХОПЛЕНО В ПОВІТРІ

Капітан Гаролд Е. Мічелл (ліворуч), пільот літака, що зловив у повітрі кабіну із „Дісковерера XIV" вітається з капітаном Росм Б. Лефстедом (праворуч), який потисненням „ґудзика" випустив „Дісковерера XIV" в орбіту Землі. Посередині ген. О. Дж. Рітленд, командант ракетного департаменту летунських збройних сил,

Вашинґтон. — Летунським збройним силам ЗДА повелося схопити в повітрі, на висоті 10.000 стіп 85-фунтову кабіну випущену з американським сателітом „Дісковерер XIV" і відокремленуу від нього під час лету космічними просторамив орбіті Землі. Кабіна була засоблена в парашут і її з допомогою сателітного радіо спроваджено на висоту 10.000 стіп понад землю, де її зловив спеціяльний літак з допомогою найлонових каблів. Це перша того роду вдатна спроба в історії розвитку штучних сателітів Землі. Зловлено цю кабіну в п'ятницю 19 серпня ц. р. о год. 7.14 вечора яких 300 миль на північний захід від Гаваїв. Сателіт „Дісковерер XIV" був випущений в четвер 18 серпня із летунської бази Ванденберґ у Каліфорнії. Кабіна була приспособлена до відокремлення від сателіта від час його сімнадцятого 95-мінутового лету понад бігунами Землі на висоті між 116 і 502 милями і вона відокремилася над Аляскою і за нею ж негайно почали стежити десятки літаків і один корабель в цій области, аж до моменту, коли кабіна злетіла на висоту 10.000 стіп де її схоплено за парашут з допомогою спеціяльних каблів, викинених з літака. Кабіна відбула 450.000 миль подорожі космічними просторами протягом 27 годин. У військових колах сподіваються, що ця удачна спроба із зловленням кабіни у повітрі вможливлює у великій мірі використання штучних сателітів для розвідувальних і повітряно-оборонних цілей. Науковці думають, що ця спроба наближає теж здійснення випущення живого створіння в космічні простори і повернення його на Землю.

ПОВЕРСА ЗАСУДИЛИ В МОСКВІ НА 10 РОКІВ В'ЯЗНИЦІ — ДРУЖИНА АПЕЛЮЄ ДО БРЕЖНЄВА

Москва. — Тричленний військовий трибунал засудив у минулу п'ятницю 19 ц.м. американського летуна Френсіса Поверса за шпигунство, доконане летом над совєтською територією 1 травня ц.р., на 10 років в'язниці, при чому три перші роки він має перевести у в'язниці, а дальші — на засланні, на примусових роботах. Від цього засуду не може бути відклику. Однак Верховний Совєт може засуд злагіднити, або скасувати. Формально це залежить від голови Верховного Совєту, „президента" Леоніда І. Брежнєва, фактично від волі і наказу єдиного дійсного диктатора в СССР, Нікіти Хрущова. Професор кримінального права у Всесоюзному інституті правничих наук у Москві, Б. С. Нікіфоров, як теж заступник голови Найвищого Суду в Совєтах Л. Н. Смірнов, які перебувають тепер на конґресі юристів в Лондоні, заявили з покликанням на 44 статтю карного совєтського кадексу, що після відслуження двох дретіх кари — решта кари може бути в'язневі подарована, під умовою, що він виявить „чесність і добру працю". Дружина Поверса залишається покищо в Москві, щоб передати Брежневу прохання на помилування засудженого летуна. Три американські адвокати нараджувались з совєтським оборонцем Поверса, Ґріневом, який порадив їм, як писати таку просьбу на помилування, але водночас не зробив великих надій на успіх тих заходів. Хрущов перебуває тепер на літніх феріях на Криму і дістатись до нього не можна.

Проголошення присуду попередили промови прокуратора, оборонця і заява підсудного. Прокуратор Руденко виголосив довгу політично-пропаґандивну промову, в якій твердив знову, що на лаві повинен засідати теперішній американський уряд. Зокрема він називав президента Айзенгавера, віце - президента Ніксона й державного векретаря Гертера, але найбільше лаявся проти Ніксона. Поверса Руденко назвав „злочинним шпигуном, здібним до всякого діла", який дав себе вжити за знаряддя „аґресивних мілітаристичних американських кол". У довгому суто-пропаґандивному виводі Руденко малював страхіття, які грозять від „американських мілітаристів", що приготовляють війну проти Совєтського Союзу та твердив, що саме той лет Поверса 1 травня ц.р. мав на меті приготовити ту аґресію. Однак він вказував на злагіднюючі обставини, а саме, що Поверс признався до вини і жалував свого вчинку, тому — мовляв — він не домагається кари смерти для Поверса, а найвищої передбаченої законом кари в'язниці 15 років. — Після того оборонець з уряду, адвокат Міхаіл Ґрінев, згідно з совєтською практикою, погоджувався цілком з прокуратором та пробував ще переліцитовувати його в лайках на американців. Його „оборона" полягала у представлюванні Поверса, як жертви „масового безробіття" в Америці і декаденції американського думання, що каже ганятися тільки за матеріяльним зиском.

(Закінчення на ст. 3-ій)

РАДА БЕЗПЕКИ ОН РОЗГЛЯДАЄ ЗНОВУ СПРАВУ КОНҐА

Об'єднані Нації. — В минулу седілю 21 серпня ц. р. Рада Безпеки Об'єднаних Націй вже четвертий раз зібралась для розгляду справи Конґа, цим разом з приводу гострого конфлікту між генеральним секретарем ОН Даґом Гаммершилдом і прем'єром центрального уряду Конґа, Патрісом Люмумбою. Конфлікт виринув на основі розбіжної інтерпретації дотеперішних постанов Ради Безпеки з 14 і 22 липня та 9 серпня ц. р. Люмумба стоїть на становищі, що Об'єднані Нації, рішивши вислати до Конґа міжнародне військо „для допомоги урядові Конґа", тим самим зобов'язались дати військову поміч тому центральному урядові „завести лад" в цілій державі, ото ж і зліквідувати бунт автономного провінціяльного уряду в Катанзі, що проголосив був відірвання від Конґа та, після того, погодився на приналежність до Республіки Конґо під умовою децентралізації державно - адміністраційної системи. Знову ж Гаммершилд покликується на постанову Ради Безпеки, що війська ОН не можуть втручатись до внутрішньо - політичних спорів в Конґо, які стосуються устрою тієї держави. Тому Гаммершилд безпосередньо переговорював з згаданим прем'єром Катанґи, Мойсе Чомбе, вислав туди міжнародне військо не втручаючись у справи правління в Катанзі та відмовився дати Люмумбі літаки під прапором ОН для перевозу до Катанґи чи-то членів центрального уряду, чи — тим більше — його військ для операцій проти Чомбе. Це розлютило Люмумбу так, що він проголосив „втрату довір'я" до Гаммершилда і його заступника, д-ра Ралфа Бонче, дармащо цей останній — мурин. На засіданні Ради Безпеки в неділю 21 серпня ц. р. обширне звідомлення представив Гаммершилд, таврувчи в ньому головно анархічні й насильницькі виступи підлеглої Люмумбі армії, що її вояки напастують вояків міжнародного війська і перешкоджають переводити місію ОН. Гаммершилд заявив, що коли б продовжувалась така дійсність в Конґо, то він виставить внесок на перевірку цілої програми допомоги Об'єднаних Націй для Конґа. Справу становища центрального уряду Конґа з'ясовував Антуан Кізенґа, віце - прем'єр Конґа. Він поставив низку вимог, м. і., щоб створити адміністраційно - дорадчий Комітет ОН для реалізування місії ОН в Конґо, причому той Комітет складався би тільки з представників африканських держав. Далі, вимагав негайно роззброєння решти бельґійського війська, що є в Конґо, піддачі летовищ і портів в Конґо під догляд конґолівської поліції, контактування і переговорювання репрезентації ОН в Конґо тільки з його центральним урядом і т. п.

Представники Арґентини, Тунісії, Італії і Цейльону вказували на небезпеку громадянської та навіть третьої світової війни, якщо будь-котра держава почне переводити на терені Конґа військову акцію на власну руку. Речник Ґвінеї, де найбільші совєтські впливи, цілком солідаризувався з виводами Ґізенґи і вимагав воєнного походу проти Катанґи. Генрі Кебот Ладж від ЗДА рішуче спротивився пропозиції Василія Кузнєцова щодо рекрутування „добровольців" для висилки „на поміч" до Конґа та висловив від уряду ЗДА повне довір'я Гаммершилдові. Василій Кузнєцов зголосив — але потім відкликав ніби-то компромісову резолюцію, в якій пропонує створити в Конґо Комітет з представників всіх країв, які дали туди свої військові контингенти. Цей Комітет був би під головуванням генерального секретаря Гаммершилда, але „нараджувався би" щоденно з центральним урядом Конґа щодо всіх кроків ОН в Конґо.

Недільні наради Ради Безпеки перервано до понеділка 22-го ц. м. Гадають, що кожне найменше здискредитування Гаммершилда потягло б за собою його димісію і димісію цілого ряду інших урядовців Об'єднаних Націй. Совєти виразно підтримують Люмумбу, щоб сіяти неспокій. Проголошено, що д-р Ралф Банч вернеться до Ню Йорку, а на йогомісце, як репрезентант генерального секретаря ОН, прийде інідісць Расшвар Даяль. Люмумба вважає це за свою „перемогу".

Президент таврує засудження Поверса — Захід стверджує провал сов. пропаґанди

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер висловив жаль з приводу важкого засуду, проголошеного у Москві на процесі проти американського летуна Френсіса Поверса, та співчуття членам родини засудженого пілота. Державний департамент заявив, що він продовжуватиме уділювання матеріяльної допомоги титулом відшкодування дружині Поверса та що американський уряд не думав і не думає притягати до відповідальности Поверса, коли б він вернувся до ЗДА. Речник Президента пресовий секретар Дж. Гаґерті різко натаврував використовування большевиками судового процесу проти Поверса для цілей політичної пропаґанди і дальшої лайки проти Америки. — Західньо - европейська, зокрема англійська преса підкреслює, що американські власті ніколи не робили з ніякого процесу проти будь-котрого з численних совєтських шпигунів політично-пропаґандивного видовища. Американська й західньо-европейська преса висловлюють однодушне переконання, що засудження Поверса на 10-річну в'язницю, а не на смерть чи ще вищу в'язничну кару, прийшло не, як вияв „совєтської гуманности", як офіційно сказано в присуді, а відчуття кремлівською верхівкою, що засуд смерти на Поверса зробив би препогане враження в усьому світі. Москва — читаємо в коментарях преси — зрозуміла, що її пропаґандивний шум з приводу літака „У-2" не осягнув наміченої цілі та, видно, не хотіла перетягати струни.

Ніксон проголосив своє становище в справі боротьби з комунізмом

Вашинґтон. — Віце - президент Ричард М. Ніксон, опублікував у суботу, дня 20 ц. м. свою 30-сторінкову аналізу проблеми комунізму і боротьби з ним. Це перша цього року із запланованих публікацій республіканського кандидата на президента про проблеми, перед якими стоїть сьогодня Америка. У своєму звідомленні Ніксон стверджує, що головною причиною американської слабости в боротьбі з бойовою аґресивністю міжнародного комунізму є недостача достатнього розуміння внутрішнього характеру цієї загрози і тому теж передумовою успішного поборювання комунізму є глибоке знання комуністичної ідеї і методів її здійснення. Ніксонова аналіза комунізму не є якоюсь оригінальною студією над суттю комунізму, але підсумуванням його поглядів і думок про цю проблему. Найголовнішию справою, на думку Ніксона, є зрозуміння, що боротьба з комунізмом не буде вирішена у мілітарній, економічній чи науковій ділянках не зважаючи на всю їхню важливість, але розгорнеться вона і буде вирішена передусім в ділянці ідей і ця боротьба буде проведена не так з допомогою зброї, як переконань.

СОВЄТИ ВИПУСТИЛИ НОВОГО САТЕЛІТА З ДВОМА СОБАКАМИ І ТЕЛЕВІЗОРОМ, — ЗВІРЯТА БУЦІМ-ТО ВЕРНУЛИСЬ

Москва. — В минулу п'ятницю 19-го ц. м. ТАСС подав вістку, що в тому дні, з невідомого, як звичайно, місця вистрелено другий — за совєтськом терміном — „космічний корабель", в якому знаходяться дві малі собаки „Стрілка і „Білка" — та телевізійний апарат, який показуватиме дії тих собак; спеціяльною апаратураю можна буде — твердять большевики — стежити з Землі за отими телевізійними образами. Совєтський комунікат впевняє, що „будуть вжиті заходи", без подання ближчих подробиць, щоб стьгнути на Землю живими ті собаки. Комунікат ТААС-а зв'язує випущення цього останнього совєтського штучного сателіта Землі з совєтськими плянами випущення в недалекому майбутньому у міжплянетні простори — живої людини. Цей другий з черги совєтський „космічний корабель" буцім-то важить 4.600 к., себто 10,120 фунтів. Він окружує Землю що 90.6 хвилини, а його шлях веде понад Токіо, Веллінґтон у Новій Зеляндії, Ріо де Жанейро, Париж і Сельо. В'яжучи випущення кожного свого сателіта з якоюсь міжнародною подією, щоб можна було краще використовувати той успіх для політичної пропаґанди, вистрелення цього останнього сателіта большевики получили з закінченням конґресу Міжнародної Аеронавтичної Федерації у Штокгольмі. Західні коментатори звертають увагу, що враження з отого нового совєтського успіху значно послаблене останніми американськими успіхами подібного характеру, особливо ж відзисканням кабін з двох останніх американських сателітів. Останні совєтські експеременти з новими далекосяжними ракетами мали на увазі власне можливість знову вистрелення сателіта вагою кругло п'ятьох тони. — На другий день, в суботу 20-го ц. м., ТАСС повідомив, що після того, як цей штучний сателіт облетів 17 разів Землю, зробивши 437.500 миль у віддалі від 189 до 210 миль від Землі, внутрішня кабіна сателіта з звірятами вернулась завдяки автоматичному викидному апаратові з парашутом — назад на Землю. ТАСС говорить не тільки про дві собаки, але й „інші звір'ята" і всі вони ніби у „доброму стані". Де впала та кабіна — не кажеться. Совєтські вчені гелікоптером полетіли на місце приземлення кабіни зі звірятами. Большевики зробили з тієї історії велику сенсацію. роздувши її, як найбільший технолтогічний осяг, що його зробило до цього часу людство і як заповідь, що „внедовзі" Совєти вишлють в міжплянетні простори людину. На вулицях Москви й інших міст СССР роз'їздили авта з гучномовцями, а в радіо і на вулицях грали „Інтернаціонал", що діється тільки з нагоди найбільших парад.

СССР жадає дебат в ОН над літаком „У-2" — ЗДА відновлюють справу Мадярщини

Об'єднані Нації. — Совєтський Союз зажадав включення у денний порядок нарад найближчої Генеральної Асамблеї справи американських літаків U-2, збитого 1 травня ц.р. над Свердловськом, і RB-47, збитого 1 липня ц.р. в морі Барентса, що їх совєтська вимога лучить в одно, як здогадний доказ проводження Америкою „аґресивної і провокаційної" акції проти непорушности совєтської території. Справи обох тих літаків були вже розглядані Радою Безпеки ОН і в обох тих випадках відкинено совєтські твердження, наче б вони являли собою „небезпеку для світового миру". Зголошення тепер цих справ ще на Генеральну Асамблею доказує — як стверджують негайні західні коментарі — бажання Москви продовжувати експлуатацію тих летунських інцидентів для політичної пропаґанди. ЗДА негайно віддячились Совєтам, зголосивши вимогу, щоб Генеральна Асамблея знову зацікавилась справою Мадярщини. Американська вимога нав'язує до ствердження в інтерв'ю 8 квітня ц.р. голови обраної свого часу спеціяльної Комісії ОН для справ Мадярщини, новозеляндця Леслі Мунро, що комуно-мадярський уряд далі відмовляється допустити до Мадярщини членів тієї Комісії ОН та співпрацювати з ОН в ділі нормалізації відносин на Мадярщині.

ПОМЕР ЄП. ПАВЛО ҐОЙДИЧ, ЧСВВ

Мюнхен. — З Чехо - Словаччини наспіла вістка, що в комуно - чеській в'язниці в Леопольдовві на Словаччині помер ще 19-го липня ц. р. єпископ Пряшівської греко-католицької єпархії, Преосв. Кир Павло Гойдич, ЧСВВ, після 9-річного ув'язнення, на 72 році життя. Владика Павло Гойдич, був висвячений на єпископа 7-го березня 1927 р. Він став Апостольським Адміністратором парохій, які колись належали до Мукачівської епархії, а залишились по стороні Словаччини після приходу мадяр на Карпатську Україну в 1939 році. Після приходу большевиць. військ на Словаччину, виарештувано там греко - католицьке духовенство і проголошено „добровільне возз'єднання" Греко-католицької Церкви з Православною. 15-го січня 1951 року після 5-денного пропаґандивного процесу чеські комуністи, під диктатом Москви, засудили Владику Павла Гойдича на досмертну в'язницю. Вістка про звільнення єпископа Гойдича виявилась невірною.

На Союзівці відбувся цікавий мистецько-розваговий вечір

Союзівка, Керґонксон. — Не зважаючи на цілоденний зливний дощ у п'ятницю дня 19-го серпня ц. р., кінець тижня притягнув на цю оселю УНСоюзу знову ж багато гостей і відвідувачів. Окремою атракцією для численно зібраних гостей був мистецько - розваговий вечір, що відбувся при співучасті відомої співачки Наталії Андрусів із Филаделфії та знаних українських гумористів Івана Керницького (Ікера) та Миколи Понеділка. Останній який і був керівником цілої програми, започаткував вечір дотепною розповіддю своєї автобіографії, після чого виступила п-і Наталія Андрусів, співаючи твори українських, американських і чужоземних композиторів, із яких припали особливо до вподоби зібраним пісня „Рушничок" Майбороди до слів А. Малишка і негритянська „Колискова". В антрактах між виступами п-і Андрусів продовжуючи свою розповідь Микола Понеділок й Іван Керницький прочитав дві із своїх нових гумoресок.

На совєтській антарктичній базі згинуло в пожежі 8 осіб

Лондон. — На совєтській метеорологічній базі Мірний в Антарктиці вибухла ще 8 серпня ц. р. пожежа, яка охопила так швидко один з тамошніх будинків, що згинули в ньому вісім осіб, шість росіян, один чех і один німець, — всі науковці, фахівці метеорології і полярних метеорологічних явищ. Совєти, згідно з своїм звичаєм, затаїли ту подію, про яку щойно тепер наспіла вістка з американської антарктичної бази, Мурдо. віддаленої від Мірного за 1.460 миль. Між науковцями в Мірному знаходиться й один американець, Джільберт Деварт, але він не зазнав шкоди. В Антарктиці зимова пора, з температурою 45 до 145 ст. Фар. нижче зера. За американськими коментарями, у такій температурі не можна погасити ніякої пожежі. В Антарктиці є взагалі 195 американців. Совєтська експедиція дійшла до Мірного й заснувала вам свою станицю в лютому 1956 році.

В АМЕРИЦІ

● **Пресовий секретар сенатора Джана Кеннеді**, демократичного кандидата на президента, Пієр Салленґер, рішуче заперечив республіканським закидам, наче б сен. Дж. Кеннеді видав забагато грошей у своїй передконвенційній кампанії. Салленґер твердить, що Кеннеді витратив „тільки" $912,500, та що одинаково през. Айзенгавер, як і пок. сен. Тефт видали було по $ 2 мільйони у своїй кампанії в 1952 р., а демократичному кандидатові на президента в 1956 р. передконвенційна кампанія коштувала $1,500,000.

● **У провінції Альберті** в Канаді біля місцевости Медісін Гет переведено в минулому тижні штучний вибух 20-х тонн вибухових матеріялів у ході військово - наукових дослідів, як можна забезпечитись проти атомового вибуху.

● **Римо - кат. духовник Дж. А. О'Брієн** з Університету Нотр Дам в Савт Бенді. в Індіяні заявив, що латинська мова в католицьких Богослужбах є одною з найголовніших перешкод для позискання нових мас вірних для Римо - католицької Церкви в Америці. Американське духовенство — мовляв — дістає щораз нові докази, що вірні прагнуть рідної мови в своїх церквах.

● **Ген. Джордж Генрі Декер**, новопризначений шеф штабу Армії в ЗДА, є одним із дуже нечисленних в історії американських збройних військ, що дослужилися такого керівного командного становища, не закінчивши військової Академії у Вест Пойнті. Він є абсольвентом військового коледжу Ляфаєт і перейшов командно - штабовий вишкіл у військовій школі в форті Лівенворт в Тексасі. Ген. Декер має за собою досвід бойового старшини за останньої світової війни, команданта 7-го корпусу в Німеччині та досвід складання військового бюджету і його оборони в Конґресі.

● **Наймолодшим американцем** у робленні політичної кар'єри є Дойл Коннер з м. Старк на Флориді. Маючи 21 рік він став був у 1951 році членом стейтової леґіслятури, у 1957 р., маючи 26 років, був головою того стейтового парляменту, а в 30-му році став членом автономного стейтового уряду, як комишенер хліборобства. В останніх виборах на Флориді він не мав ніякого контркандидата.

У СВІТІ

● **Об'єднані Нації** нараховують тепер 82 держави, але зголошено вже прохання на прийняття ще 13-х нових держав, так, що вже на найближчій Генеральній Асамблеї, яка збереться 20 вересня ц. р., число членських держав ОН зросте до 95. З-посеред нових 13-х потенціяльних членів ОН — тільки один Кипр є поза-африканською державою. 12 нових африканських країн надзвичайно скріпить азійсько - африканський бльок держав в Об'єднаних Націях.

● **Першою дипломатичною заковикою Кипру**, як суверенної республіки, був натиск збоку дуже близького сусіди — З'єдиненої Арабської Республіки — щоб Кипр не нав'язував дипломатичних взаємин з Ізраїлем, географічно ще ближчого сусіди Кипру. Президент Кипру, архиєпископ Макаріос не послухав єгипетських і інших арабів та погодився на призначення ізраїльським урядом амбасадора до Кипру в особі Зеєва Левіна.

● **Коста Ріку** тому обрано на терен теперішнього з'їзду 20-х міністрів закордонних справ американського континенту, що в цій малій країні панує — з усіх середньо - американських країн — найбільше спокій. М. і. в столиці Коста Ріки Сан Хозе є Національний театр, в якому на парадному відкритті у 1897 році грали оперу Гуно „Фавста".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Suns, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Судове видовище в Москві

Театралізований судовий процес у Москві проти обвинуваченого в шпигунстві громадянина Френсіса Поверса, пілота збитого над совєтською територією неозброєного американського розвідувального літака У-2, що почався в середу 17-го липня, закінчився після трьох днів розправи в п'ятницю, 19-го липня, засудом обвинуваченого на 10 років ув'язнення. Ще вищу кару запропонував був комуністичний прокуратор, але вся ця процедура була напевне раніше вже вирішена в Кремлі.

Процес Поверса мав усі познаки совєтських судових видовищ, хоч і з деякими поважними відхиленнями, зокрема, коли мова про поведінку підсудного. Совєтські бо обвинувачені, після „слідства" в підвалах в'язниць, звичайно самі себе найгостріше обвинувачують, вихваляють під небеса совєтський терористичний режим і „просять" для себе найвищої кари. Американець Поверс поводився інакше, бо і „перековувальні" його під час слідства, мабуть, дещо інакше. Правда, він визнавав свою вину, „жалував" свого вчинку і навіть заявив, що „погано прислужився" своїй країні летом понад совєтською територією, але назагал поводився пристойно і навіть заперечував поодинокі закиди прокуратури.

Совєтська пропаганда робила з цього процесу світову проблему. І Кремль мав на це свої причини. З того ж бо літака У-2 Хрущов зробив „камінь преткновення" для всіх не самим з різних підозрілих причин і в не менше підозрілих цілях проповідуваної політики „співіснування", розбивши Паризьку вершинну конференцію та започаткувавши типову для Москви неперебірливу пропаганду проти Америки та її провідників. Завдяки Хрущову та його гістерії Поверс, звичайний собі пілот - службовець, став головною фігурою міжнародної політики і, згідно з твердженням американських коментаторів, „найвпливовішою людиною" нашого часу.

Московське судове видовище, без сумніву, мало своїм завданням виправдати совєтську гістерію, з'язану з літаком У-2, і показати світові те, що представляли карикатури в совєтській пресі з нагоди процесу Поверса: захланного і кровожадного Дядька Сема, який тільки чигає на те, щоб загарбати ввесь світ і втопити його в морі крови.

Тим часом судове видовище з Поверсом в Москві не тільки не досягнуло бажаної Хрущовим цілі, але зовсім навпаки — поперебільшення і помилки після всієї тієї гістерії, що її затіяв Хрущов після збиття літака У-2. Для прикладу згадати б тільки заяву Поверса, що хоч він і мав пістолю, але виключно для полювання, на випадок, якби мусів приземлитися на безлюдді. „Жадної людини я ніколи не вбив би, навіть в обороні власного життя", заявив Поверс. Єдиною „шкодою", що її Поверс і його літак могли завдати совєтській імперії, це фотографування з великої висоти совєтської території. Очевидно Москва не має потреби вилітати в таких цілях своїх літаків над територію Америки. Найдокладніші мапи американської території можна купити у книгарнях в кожному американському місті.

І за це вся гістерія совєтських диктаторів, за це міжнародна криза і совєтські погрози бомбардувати атомовими ракетами всіх і вся, за це і судове видовище, що — не зважаючи на всі зусилля — закінчилось так, як тільки могло закінчитись, без уваги на висоту присуду: повним провалом совєтської пропаганди і ще одною компромітацією справжніх підпалювачів війни, які сидять не у Вашингтоні, а тільки і єдино в Кремлі.

За політичну освіту війська

В останньому (160) числі англомовного додатку до „Свободи", „Юкрейнієн Віклі", у передовій статті „Трагедія ігнорации" була мова про конечність вивчення історії й проблематики Сходу Европи, при чому подано за зразок трагічних наслідків легковаження цих речей — сумну долю 5,000 американських вояків, що від вересня 1918 р. до червня 1919 перебували в північній Росії. Вони були там, як частина альянтських військ під спільним англійським командуванням для відбудови східного протинімецького фронту, коли німецькі армії підступали під Париж. Однак, насправді опинилися вони в обличчі нового, непередбаченого ворога — російсько - большевицьких частин, проти яких мусіли боронитись, маючи по своєму боці тільки білоросійські формації Юденича. Трагедія тих американців, англійців і французів, — як виходить з книжки Е. М. Галідея „Несвідущі армії", що саме тепер вийшла друком, полягала в тому, що вони гинули, не маючи найменшого поняття — для чого вони там з'явилися, за що мають боротися, хто проти них бореться і які сили змагаються на тому східньоевропейському терені. Рецензент цієї книжки, Ричард Ульман із Центру російських студій у Гарвардському університеті, в „Огляді книжок" „НИТаймсу" з 14-го ц. м., звертає увагу на те, що американці все ще не проаналізували англійських військово - дипломатичних архівів, і тому, наприклад, не знати, чому тих американців не відкликано, поки не замерзло Біле море восени 1918 року, чи американці взагалі плянували антибольшевицьку інтервенцію з півночі і т. п. питання.

Автор згаданої статті в англомовному тижневику „Свободи" скористувався з книжки „Несвідущі армії" для ілюстрації потреби вивчення молоддю східноевропейської історії. Інший аспект цієї самої проблеми, — це політична освіта новітньої збройної сили. Новітні часи з їх комунікацією, літературою і проблемами, що взаємно зазублюються, виключають воєнні виправи „в невідоме". Навпаки, одною з найперших передумов воєнного успіху є політична освіта війська, яка зумовлює всю його духову настанову супроти завдань, що їх воно виконує за отриманими наказами. Так наказів не можна виконувати сліпо. Бо новітні війни — це зудар не армій, а народів.

Несвідущими американськими вояками були не тільки члени 339-го піхотного полку, що становив майже всю американську збройну силу, що висадилась була в Архангельську, а й американські вояки, які в другій світовій війні прийшли до Европи. Вони не визнавалися в народах Східної та Середньої Европи, розуміли людей лише за їх уніформами і прикладали до всього критерії американської конституції і відносин в З'єдинених Державах. Сьогодні вже ясно, що спонтанне гасло тодішніх американських вояків „хлопці додому" народилося не тільки з туги за рідними батьківщинами і бажання мерщій залишити терен воєнних дій, але й у великій мірі з переконання, що світ уже остаточно впорядковано, що місія Америки в Европі закінчена. Щойно в 1948 році Америка прокинулась дещо з того оманного сну, наслідки якого відчуває вона і ввесь світ по нинішній день.

Політична освіта американських мас, зокрема збройних сил ЗДА, пішла вже далеко вперед, і чимало в цьому допомогла брутальність большевицької політики. А все ж, дивлячись на практичну політику керівних американських чинників і тих посередницьких установ, якими послуговуються вони для контакту з народами Східної Европи, можна побоюватись, щоб не повторились трагедії й помилки колишніх „несвідущих" армій.

ПЕРЕМОГА ТЕХНОЛОГІЇ

Цікава стаття ред. Богдана Кравцева „Загрозливі тенденції в совєтському наближенні освіти до життя" порушила надзвичайно важливу проблему, яка турбує цілий світ. Відома річ, що університети, — такі, якими вони вперше поставали — займалися виключно гуманістичними науками. Що більше, можна твердити, що університети були головно семінарами Церкви, і щойно інтеграція держав знаходила в них приміщення для так званих „стислих наук".

Помилкою самих університетів вважається факт, що вони не спричинили наукового ренесансу в 17 сторіччі. Новий науковий ренесанс, що почався в 19 сторіччі, знайшов повне зрозуміння в університетах. Сьогодні, наприклад в Англії, на 22 університети, 18 включили у курикулюм технологію. Технологія перемогла у світі, і тому не дивно, що вона перемагає у високих школах України. Що більше, вважаю це навіть успіхом, бо це доказує, що Україна йде разом з усім культурним світом.

Це зовсім окреме питання, чи перемога технології принесе визволення людству. В цьому сумніваються самі вчені — спеціялісти технологічних наук. Два роки тому на своєму конгресі в Женеві ці вчені визнали, що визволення людства треба шукати пс гуманістичному боці, ба навіть точніше — в релігії. Але дійсність, що характеризується перемогою технології, існує, і її не змінити. Сьогодні вже нема контроверсійного питання: наука чи мистецтво. Але існує інша проблема: спеціялізація чи загальна освіта. У країнах, де головну ролю відіграє технологія, в навчанні мусіли перемогти спеціялізація. По лінії спеціялізації пішли й високі школи в Україні.

Ред. Кравців порушив болюче питання русифікації. Це правда, що перемога технології у високих школах в Україні сприяє русифікації, бо навчання технічних наук ведеться головно російською мовою. Але оборона і перевага для гуманістичних наук в українських високих школах у той час, коли такі твердині гуманістичних знань, як Оксфорд чи Кембридж, піддаються технології — це наздогнання? Потрібно, щоб високі школи в Україні дали перевагу тим знанням, які знайшли перевагу у сучасному світі. Звичайно кожне суспільство випродуковує таку інтелігенцію, яка йому потрібна. І нашому суспільству потрібно спеціялістів технологічних наук.

Проблема русифікації для нас, українців, важлива не лише в ділянці навчання. Був час, коли ми не мали власних високих шкіл, а все ж таки мали свою інтелігенцію, навіть своїх спеціялістів. Русифікація в Україні йде не лише через високе шкільництво. Вона знайшла шлях у саму гущу українського народу — на село. Сколективізоване українське село із зросійщеним бюрократичним апаратом, шпорчезна радіосітка, яка несе лише російську пропаганду — це найбільший осяг русифікації. Система колективного виховання, почавши від дитячого садка, в якому, навіть у самому серці України, десь на Полтавщині чи Уманщині (як про це можна дочитатися з російських пісень — надзвичайно сприяє русифікації. Тож треба великої тугости українського народу, щоб цей заплянований рафінованими методами русифікації протидіяти. Проте, вся друкована продукція українською мовою — це теж переважно пропаганда режиму.

Колись фільософ Бертранд Рассел щиро турбувався, що мільйони китайців залишаються неграмотними. Та коли він уже після другої світової війни відвідав Китай і побачив, що комуністичний режим використовує навчання грамотности для поширення своєї пропаганди, він щиро пожалів, що китайській нарід научається грамоти.

Нам треба тішитися, що шкільництво на Україні так зросло, треба тішитися, що наша молодь має змогу опановувати технічні спеціяльності.

ПРО УКРАЇНСЬКУ МАЛУ ЕНЦИКЛОПЕДІЮ

Вже появилася 6-та книжка цієї дуже цінної праці проф. Є. Онацького накладом Адміністратури УАПЦеркви в Аргентині.

Коли я перечитував її гасла, мені мимоволі згадалися минулі найщасливіші роки мого учителювання в Карпатській Україні в 1932 - 39 рр. Яке багатство етнографічних матеріялів зібрав автор і так популярно, а разом з тим академічно, запропонував читачеві до того часто ще й в привабливо романтичному, а то й поетичному дусі. А скільки є там цікавих історичних подробиць. А як систематично і послідовно проходить в тих матеріялах доказ відрубности української культури від московської, як переконливо виступає у всій своїй силі самобутність нашої нації...

Яким дорогоцінним підсобником була б ця Енциклопедія тоді для мене, українського вчителя, коли я перебував у карпатському селі, серед свого народу, тисячу років перед тим упрямленого мадярами. Такої Енциклопедії треба б було і для підготови учителя для викладів у рідній школі, і для доповідей на національних імпрезах, і для оповідань по вечорах, коли до мене сходились батьки учнів або я сам ходив до них на вечерниці. Бо того всього потрібно для відродження в наших народних масах славних старовинних звичаїв, а в першу чергу для нашого національного виховання молодого покоління. Тих матеріялів так потрібно для закріплення любови до нашої старовини, коли предки наші „славу мали і повсюди знали нас"!

А хіба цього всього не потрібно і тепер на чужині — в „рідних школах", на курсах українознавства, для батьків, що не хочуть забувати рідного краю та дітей своїх виховують в національному дусі?

Але який же малий наклад цього цінного видання — всього лише одна тисяча примірників. І який скромненький його вигляд, на якому дешевенькому папері його надруковано.

Чому б нашим заможнішим людям або фінансово забезпеченим організаціям не звернути уваги на Українську Малу Енциклопедію, не відкупити її в автора і видавництва, щоб повторити другим виданням з кращим оформленням, з необхідними чисельними ілюстраціями, на відповідному папері і більшим накладом, щоб вистачило його для вільної України, щоб цю цінність можна було понести туди як культурний дар, а не тільки як добрий „бизнес", яким може бути Енциклопедія, коли фахово, по-комерційному проведеться за неї пропаганду...

У Парагваї, в країні з 1 мільйоном і 300 тисяч населення, в країні, закинутій у пралісах, з культурою, яка щойно почала розвиватися, є приписаним обов'язком, щоб кожна дитина, від 3-ої шкільної кляси починаючи, мала свою власну еспанську енциклопедію. І цей обов'язок широко застосовується в практиці.

А чим подібним може похвалитися наша свідома еміграція? Цікаво б було знати, скільки примірників Української Малої Енциклопедії закуповують українські культурні, освітні, громадські організації й установи та свідомі родини в ЗДА. Чи вистачає для них одної тисячі примірників тієї енциклопедії?

1-ша і 2-га книжка УМЕнциклопедії коштують по $2, а дальші книжки по $1.75. А книжка 7-ма, що вийде незабаром, в передплаті коштує $1.50. Замовлення і гроші, тільки банковими чеками, слати на адресу видавництва:

Rev. Boris Arijczuk, Casilla de Correo Central 160, Buenos Aires, Argentina.

Ант. Куцинський

З наших буднів

ПРО ДЕЯКІ РЕАЛІТЕТИ

Сентенція, що часи міняються, а з ними й ми, люди, ніде хіба не знаходить такого „намацального" підтвердження, як тут, на цій вільній землі, між нашими політемігрантами.

Чи можна собі уявити, скажемо для уточнення, 8 літ тому назад, такого скитальця, що сторгав би до 3-ої години ночі перед екраном телевізора і прислухався б республіканських, чи демократичних конвенціям з таким самим зацікавленням, як ковбойському фільмові?.. І щоб потім, на фабриці, н і г о г о більше не балакав з товаришами праці, лише про К е н н е д і, чи Н і к с о н а, Д ж а н с о н а, чи Л а д ж а?.. Ні, не можна собі уявити такого типа, попереше тому, що 8 літ тому назад жаден скиталець ще не мав у хаті телевізора, а подруге, що в тому часі американські партії, конвенції, програми та всякі виборчі герці, для нього, правду сказавши, якби не існували.

Тоді наш брат-скиталець переважно ще збирався їхати додому, тужив за рідними таборами, ходив на всі академії і цілими гриндями колядував під св. Юром, бо ще не мав на гому втікати з міста зараз у п'ятницю пополудні на Союзівку, чи до Гантеру. Тоді наш брат ще поклонявся своїм богам і божкам, шанував партійних лідерів і бодай про людське око признавав над собою зверхність якогось - там Центру, чи іншого Представництва.

А нині?.. Нині, прошу Вас, приїзд до Вашингтону якогось африканського кацика, що ще донедавна носив пір'я на голові і муражками віктувався, зустрічається на „давтавні" з більшим зацікавленням, як відвідини ще одного „гостя з Европи", байдуже з якого він табору — націоналістичного, чи демократичного. Саме ім'я, що колись, як то писали, „електризувало маси", було символом, носієм ідей, прапором боротьби, — сьогодні викликає в того, чи іншого брата - ситизена поблажливу усмішку на устах, чи нехтуване стиснення плечима.

Так то наш брат-амбасадор, тихо й безболісно, може й сам цього не помітивши, прощається з своєю історичною місією, з своїм післанництвом; про яке тільки колись надокаляється... Може це, як кажуть політики - реалісти, природний та неуникнений процес врастання еміграції в нову дійсність? Може воно так має бути?.. Не знаю, не відаю. Дивно, однак, коли гуєш, як батьки далі нарікають на молоде покоління, що воно залюбки лепече по-англійськи і пропадає за „каміксами", а українську книжку читає тільки „з а к а р у", коли шкрабові загрозити, що не піде ввечері до кіна...

І що в цьому таке на... звигайне!.. Коли мама захохалась в Ніксона, а тато розпинається за Кеннеді, коли той самий тато буде півдня говорити з приятелем про нові моделі автомобілів, а та сама мамуня дві години розповідатиме сусідці на телефоні, які гуди - дива вона бачила, як ходила „на сейл" — то єго ж тут дивуватись, що молоде покоління теж вросне на свій спосіб у нову дійсність?..

Ікер

З Совєтської Преси

Виправдують совєтсько - гітлерівський пакт

Недавно в московському видавництві вийшов друком перший том „Історії Великої Вітчизняної Війни Радянського Союзу 1941 - 1945". В першому томі цього фундаментального видання, розрахованого на декілька томів, у розділі, присвяченому історії совєтсько - німецького договору 1939 року, який розв'язав Гітлерові руки в його наступі на заході, а опісля допоміг йому розторощувати совєтські дивізії, написано дослівно таке: „Радянсько-німецький пакт в тих умовинах виправдав себе з поглядів інтересів Радянського Союзу і всіх миролюбних народів. Він розколов єдиний бльок головних імперіялістичних держав. Він зламав агресивну вісь Берлін - Токіо, скеровану проти СРСР. Він поширив братську сім'ю радянських народів за рахунок визволення Західньої України, Західньої Білорусі та Басарабії, а також створив можливість приступлення балтійських республік Естонії, Латвії і Литви до СРСР. Він дав можливість Радянському Союзові використати час для переведення ряду поважних економічних, політичних і військових заходів в інтересах скріплення своєї оборони..."

Зокрема цікаве в цій інтерпретації совєтсько - гітлерівського договору одверте признання, що внаслідок змови Сталіна з Гітлером „визволено" Західню Україну і „поширено братську сім'ю радянських народів".

Гинуть ліси Білорусі

Свого часу „Свобода" подавала, на підставі совєтської преси, страшний образ хижацького винищування совєтською адміністрацією карпатських і волинських лісів. Ось що про ліси Білорусі повідомляє кореспондент московської „Правди" з 21-го серпня ц. р.:

„Після величезних утрат, що їх зазнали білоруські ліси під час останньої війни, їх стан представляється сьогодні так: молодняк займає 58.1%, середньовіковий ліс — 24.5%, достигаючий — 11.5% і достиглий всього лише 5.9%. Управління лісової і деревообробної промисловости, міністерство будівництва і інші організації БССР рік-у-рік заготовляють деревини значно більше, як передбачено плянами. Взимі і влітку по колгоспних лісах не втихає стукіт сокир і деренчання пил. Безжалісна рука самовільних лісорубів шириться все, що трапляється під руку. Понижацькому вирубують ліси колгоспи Толочинського району. Тут протягом минулого року вирубано ліс на 9 років вперед, а в колгоспі ім. Володарського — на 26 років уперед. Такий самий стан в багатьох інших районах. З кожним роком зростає число свавільних порубів. В 1957 р. їх було зареєстровано 48,000, а в 1958 — вже понад 70,000. Величезної шкоди завдають лісам пожежі, які винищують кожного літа тисячі гектарів лісонасаджень. Охорона лісів проти пожеж зорганізована вкрай незадовіль...

Лясові все ще грозить громадянська війна

Вієнціян. — Маленька південно-азійська країна Ляос, що була колись складовою частиною французького Індокитаю та має демократично конституційний монархічний устрій, стоїть все ще в обличчі небезпеки громадянської війни. За твердженням західньої преси — генерал Фоумі Новосан, командант збройних сил Ляосу за часів прозахідного уряду Сомсаніта, проти якого капітан сотні парашутистів Конг Ле зробив переворот у столиці країни Вієнціяні 9 серпня ц. р., зорганізував вже збройний спротив бунтівників і маршує проти столиці. Ген. Новосан покликав до життя Комітет спротиву бунтові в Ляосі, який двічі розкинув летючки над Вієнціяном, закликаючи населення до льояльности супроти короля і уряду Сомсаніта та таврючи сотника, як комуністичного ставленика. За генералом Новосаном є будьщо більші військові сили, як за Конгом, по стороні якого заявились комуністичні партизани. З-посеред 58 членів ляоського парляменту вже 25 втекло до головної кватири ген. Новосана: якщо їх буде 30, то вони, маючи кворум парляменту, проголосять незаконним створений у Вієнціяні уряд князя Суванни Фоуми й уневажнять „вотум недовір'я", що його вієнціянський парлямент проголосив прем'єрові Сомсанітові під багнетами бунтарів. Король не затвердив уряду князя Фоуми і тому той не склав присяги та намагається ще мирно поладнати конфлікт. Але дощі і розмоклі шляхи є перешкодою для воєнних дій. В міжчасі князь Фоума почав переговори з ген. Новосаном та за його згодою призначив військовим командантом у Вієнціяні ген. Ратікона, а його „асистентом" капітана Конга.

Батьки! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народній Союз, щоб забезпечити їх країну будучність, а нашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена!

С. Риндик

ПАШЕТА

(Оповідання А. З.)

(2)

А за кілька днів прийшла з Києва радісна вістка. З уст до уст оповідали, що куратор шкільної округи, діставши на ці вимоги, застрягнув! Але вияснилось, що це хтось набрехав на нього. Тим не менше наш виступ добре загримів. Але найважнішим нашим досягненням було те, що три старші кляси були звільнені з гімназії. Дозволено було записатися до неї аж по Різдві. Усі приїжджі повинні були виїхати з міста, щоб не бути спокусою для молодших кляс, бо вони тежготові були кожної хвилі задемонструвати своє незадоволення царським режимом і покинути науку. Таким чином, несподівано для мене відкрилась можливість здійснити зараз же свою потайну мрію — побачити прекрасну Пашету. Не треба було чекати аж до Різдва!

Між Проскуровим і Жмеринкою була залізнична станція Межирів, що славилась гарячими пиріжками. Чим їх начиняли, тяжко сказати, бо вони пошілися в-млі-ока. Якщо ж були колись і десь пиріжки в Києві і їли пиріжки в пекарні Філіпова (чи Андрієва?), що на Хрещатику, то можете мати деяке уявлення про межирівські пиріжки. Але тільки деяке, бо то були справді феноменальні досягнення кулінарного мистецтва. Але ще більшим феноменом була особа, що продавала ці. Це була Пашета! Тому коло станційного буфету завсігди було завізно.

— Нам тут б'ють голову Тетяною Пушкіна, — казав Левко. — Роками запевняють нас, що це якийсь ідеал. Добрий мені ідеал, що сам пише листи до хлопця! А коли той хлопець утік від неї, то знайшовся якийсь старий генерал із покрученими під подагри ногами і взяв її. Нашої вчителі не бачили нічого доброго. Нехай би котрийсь із них поїхав до Межирова подивитися на нашу Пашету, та й подивився би там до станційного буфету — на Пашету!

Побачивши Пашету, я відразу переконався, що російська література оруду драстивим матеріялом, а Левко говорив сам саму правду. Щоб не компромітуватися, я стримуюсь від усякого опису Пашетової краси. Скажу тільки, що я особисто не бачив ще таких чорних очей, але, побачивши чорнооку Пашету, переконався, що краса не залежить від пігменту. Уже з першого погляду я відчув, що тут буде або райська, або пекельна драма, але драма буде в усякім разі.

Я дуже люблю гумор, але не люблю, коли виставляють людей дурнішими, ніж вони є. Така гумористична гіперболізація пса варта. Це заувважения роблю тому, що далі підуть неймовірні моменти, і читач зможе подумати, що я пишу гіперболізую, щоб було смішно. На жаль так воно не було.

Я їхав поштовим поїздом, а це був такий поїзд, що ставав на кожній станції, на кожнім полустанку і на кожнім чвертьстанку. Викидав там одну пошту і забирав другу. Ця операція проводилася помалу, споволока, чумацьким темпом. І тому подорожні мали багато часу на відвідини всіх буфетів, що зустрічалися по дорозі. Приїхавши до Межирова, я схопив валізку і — прямо до буфету. Чарку горілки і два гарячі пиріжки спожив без пам'яті, вивалившп очі на Пашету. На її устах заграла ледь помітна усмішка...

Дівчата, що орудують природніми чарами, багато не намагаються. Їм досить легенької усмішки. А Пашета мала ще одну особливість, ще одну принаду, що впала мені в око, чи, ліпше сказати, в ухо. Це її мова. Про це говорю відразу. Слухаючи її, ніхто б не міг подумати, що має перед собою жидівочку. Звук „р" вимовлявся зовсім по-нашому. Це я спостеріг при першій таки зустрічі. Пізніше я випробував це слове „лух". Як відомо, наші жиди спотикаються на цьому слові, вимовляючи його якось по американському. А Пашета вимовляла його досконало по-нашому.

Моя перша зустріч із Пашетою тривала може 15-20 хвилин. Я був би залишився ще далі, але станційний паламар подав третій дзвінок, і я хочне-хоч мусів вернутися до вагона і їхати далі. Засів у глухий закуток, якнайдалі від людського ока і замріявся. У молодих літах я мав незвичайну силу уяви. Тим то, заплющивши очі, я бачив перед собою Пашету, мов живу. Особливо чорні очі цієї сіонської красуні. А не маючи іншого способу виявити свое надхнення, притискав до уст долоні і міцно цілував їх!

Матвієнко раз-у-раз казав нам, що в основі теорем мусить бути якась аксіома, якась очевидція. Такою аксіомою стало для мене переконання, що без Пашети моє життя не матиме жадного сенсу. А з цієї очевидції сама собою виплила теорема: за всяку ціну Пашета повинна стати моєю!

І я почав доказувати цю теорему.

При цьому найбільше сподівався на те, що був героєм революції. Це тоді дуже цінилося серед дівчат. Коли ми вийшли були стрункими рядами з гімназії і церемоніяльним маршем пройшлися по головних вулицях міста, співаючи революційних пісень, до нас пристало багато дівчат, а одна з них, попівна, не пожалувала навіть рідного батька, разом із нами виспівуючи високим і тремким сопраном „Дубинушку":

> Толстопузий наш поп
> Обірает приход,
> Он крестьянскіє деньгі
> [считает,
> А наш батюшка царь
> В етом делє святом
> Что есть мочі єму помагает.
> Ей, дубінушка, ухнем!

І ця дівчина готова була „ухнути" дубовим колом чи довбнею рідного батька, щоб тільки пригодобатися революціонерам! Слава революціонера була тоді великою зброєю на дівчат, що мали серце тієї попівни. Та чи всі мають таке серце, подумав я з острахом. Ану ж Пашета має даму тієї гуцулочки, що казала:

> Отой мене засватає,
> Котрий буде годен,
> Котрий буде до мойого
> Личенька подобен.

ОМЕЛЯН ПАДУЧАК

(З архіву Українського Допомогового Комітету в Параґваю)

Довголітній голова декількох українських організацій в Параґваю — Омелян Ілля Падучак — в своїх приготуваннях до закінчення своєї громадської діяльности по досягненню 75-річного віку, — цей ювілей припадає на 15-го серпня 1960 року — запросив нижчепідписаного до помочі в упорядкуванню його архіву, нагромадженого внаслідок кількадесятилітньої невтомної діяльности.

Поважну частину в тому архіві займають папери Українського Допомогового Комітету Жертвам Війни, які висвітлюють деякі цікаві моменти в розвитку справи допомоги нашим втікачам.

Допомоговий Комітет в Параґваю засновано в таких обставинах. Перед самим закінченням другої світової війни в Европі почали надходити відомості про велику кількість українців, вивезених до Німеччини на працю. А згодом почали приходити вістки про невідому долю й жалюгідні обставини життя наших скитальців в „ДП" таборах, що постали після закінчення війни.

На ті вістки ініціятивно відгукнулись кільканадцять українських діячів, яких серця, сумління й національна солідарність покликали до допомогової акції. Були це: А. Авраам, А. Білопольський, О. Пістряковський, І. Рибак, В. Цимбал та інші. Це було в Арґентині в Буенос Айресі, де вони й заснували Український Комітет Допомоги Жертвам Війни. Цей комітет негайно зачав подавати меморандуми та висилати делеґації до відповідних установ для здобуття дозволу на масове прибуття українців до Арґентини. Одначе ті старання тоді не мали успіху. Давали візи тільки на окремі індивідуальні прохання, а це була крапля в морі.

Тоді Арґентинський Український Допомоговий Комітет звернувся листовно до О. Падучака, як сеньйора української еміґрації в Параґваю, з проханням вияснити можливості іміґрації до тої країни. Падучак поробив відповідні заходи в урядових місцях і телеграфом повідомив, що масова іміґрація до Параґваю є можлива і може бути оформлена урядовими ухвалами.

На ту вістку негайно прибув в Асунсіон до Падучака Білопольський. Вони разом обійшли всі уряди, що мали голос в справі іміґрації, починаючи з авдієнції у президента Моріниґо. Вони одвідали міністерство хліборобства, державний банк і закінчили на дирекції іміґрації, предкладаючи відповідні інформації та меморандуми.

Одночасно сформовано Допомоговий Комітет, який в липні 1946 року Параґвайський Червоний Хрест взяв під свій патронат, признавши своїм відділом.

Дуже стали в пригоді зв'язки Падучака в редакціях і видавництвах газет. Чотири чи п'ять газет в Асунсіоні поміщали все, що ініціятори Комітету подавали їм в справі необхідности збільшення населення Параґваю і висвітлювали всі вигоди іміґрації.

Кількатижневі старання закінчилися тим, що уряд ви-

Омелян Ілля Падучак

дав закон з дня 6-го червня 1906 року, по якому дозволялось прийняти до Параґваю 30,000 родин з цілим контингентом 100 тисяч українців-рільників, з невеличким відсотком інших професій. Але для переведення такої акції було потрібно великого капіталу. Були потрібні також засоби на виїзд до Европи уповноважених Комітету. Але уряд заявив, що він таких коштів не має, а може допомагати лише дипломатично. Припускалося, що переїзд іміґрантів фінансуватиме УНРА (пізніше ІРО), але ширшого співчуття від тих міжнародних установ та справа не зустрічала.

В той час майже всі держави в світі були закриті для масової іміґрації, а альянтські уряди ще й самі не знали, що робити з масами „переміщених осіб", які не хотіли повертатися під владу СССР.

В таких умовах, далі, завдяки старанням голови УДК О. Падучака і інших його однодумців, параґвайське міністерство закордонних справ призначило двох консулів — наших українців: А. Білопольського в Бельґію та В. Палашевського в Австрію. Їм було видано консульські патенти, за виготовлення яких заплатив сам голова УДК з власних коштів 400 ґваранів.

Але події в таборах „ДП" набрали дуже прикрого напряму. Переміщених осіб уряди УНРА зачали відсилати до Совдепії, вживаючи різних погроз, а часами і фізичного примусу. Репатріяційні комісії складалися з представників Америки, Англії, Франції і СССР. Коли люди ухилялися від репатріяції не зважаючи на лайку совєтського посіпаки, то західні представники вірили, що то були нацисти і годилися на вживання сили. З часом вони зрозуміли дійсну причину неповороту і не дозволяли комуністам вживати примусу. Тут параґвайські візи стали у великій пригоді. Коли хто виказувався ними, заявляючи, що має куди виїхати, то англо-американські представники настоювали на тому, що ті особи не можуть бути репатрійовані. З часом примус репатріяції знесено, і великі держави широко відкрили двер на приїзд наших скитальців.

Тому до Параґваю прибуло лише кількасот нових переселенців. Це були переважно інтеліґенти, які назвалися рільниками, щоб відповідати основній вимозі параґвайського іміґраційного закону. В дійсності ж це були зовсім нездатні через свій вік або через своє неуспособлення до рубання пралісів та до рільничої роботи на плянтаціях люди. Винятком були лише одиниці. З гуманних мотивів голова УДКомітету О. Падучак, який відповідав перед урядами за відповідність кандидатів на іміґрацію, толерував те явище. Одначе ті інтелектуали та ще й без знання еспанської мови не мали применения своїх хоч би й фахових сил, а тому й не могли дістати задоволення в своїх життьових потребах. В ліпших випадках вони почали старатись про виїзд в інші країни, а в гірших випадках малодушности всяко нарікали на голову УДК, забуваючи, що кілька місяців перед тим молили його визволити їх від „видимої смерти" та обіцяли не мати по приїзді в Параґвай жадних до нього претенсій.

ла від фактичного виконавця тієї переселенської акції — голови О. Падучака великих видатків. Про суму їх довідуємось зі звітів УДК за підписами голови О. П. та секретаря Ів. Литвиновича. Ті звіти, як свідчать копії, було вислано після закінчення акції 12 жовтня 1948 р. на адресу Фонду Допомоги Українців Канади та для інформації Пан - Американській Українській Конференції і для Фонду ДУК 4 вересня 1950 року.

За час від серпня 1946 року до жовтня 1949 року було оплачено порто листування на суму 2,533.55 ґваранів, леґалізацію віз і з тим зв'язані урядові оплати винесли 1,978,-80 ґваранів, папір і коверти 800.00 ґваранів, на допомоги першим збігцям, прізвища яких в звітах точно названі, було видано 390.00 ґваранів. Разом всі витрати виносили 5,702.35 ґваранів.

На покриття тих видатків у звіті виказано, що було одержано допомоги від А. Білопольського з Арґентини 300.00 пез, то є 225.00 ґв. та збірки від колоністів в Параґваю 550.00 ґв., а разом — 775.00 ґваранів. Отже недобір виносив 4,927.35 ґваранів. Крім того, Фонд Допомоги Українців Канади прислав голові УДК $300.00, зазначивши в своєму листі до нього з 20 листопада 1948 р., що ці гроші висилаються „на Ваші видатки в справі перепровадження новоприбуваючих до Параґваю українських скитальців на колонії для поселення на землях". Але в згаданих звітах виказано окремо, що з тих $300 голова УДК видав позику в поміч першого загосподарювання шести родинам, що осіли в Асунсіоні, разом $347, то є на $47 більше, ніж отримав від ФДУК. Тої позики ніхто не звернув.

У звіті ще зазначено також окремим розділом, що крім того, голова УДК мав ще розходи з власних коштів на висилку 1,285 афідевітів та різні подорожі і інші видатки, зв'язані з акцією.

На ті звіти УДК одержав від ФДУК листа з дня 6-го листопада 1950 р. число 1090, в якому було повідомлено, що звіт принято і висловлено подяку за „наполегливу, постійну і жертвенну працю голови УДК".

З припиненням масової акції переселення скитальців до Параґваю, перестала існувати і головна мета діяльности УДК в Асунсіоні. Тому його діяльність останніми роками позначилась тільки харитативним обслуговуванням колоністів, що приїздили в Асунсіон з далекої провінції, з пралісних колоній, звичайно, за лікарською доломогою часто в тяжкому стані хвороби, або за різними іншими орудками. Не знаючи ні мови, ні обставин, вони всеціло віддавались під опіку голови УДК. Він сам, хоч уже слабий і у високому віці, полагоджував їхні потреби, водив по лікарях, влаштовував в шпиталі, ходив з ним по урядах, а часто і приймав до себе ночувати, бувало, що і на цілі тижні. Тих добровільних послуг буває така маса, що рідко який день голова О. Падучак мав вільней від безконечних походеньок чи розїздів в справах земляків, приїжджих з колоній. В такій буденній, але так необхідній для наших простих людей діяльності, ніхто голові УДК не помагав, а сили його вже підупали. Спроби організованого прикликання відповідних до того і фахових помічників, які б ініціятивно перебрали на себе той тягар муравлиної добродійної роботи, обірвались невдачею. Спорадична допомога у виключних випадках ближчих до голови людей справи не полегшувала.

Є історична приповідка — „мурин зробив своє діло, мурин може відійти". Насьогодні наш сеньйор і добродій української еміґрації в Параґваю, по 50-ти роках своєї невтомної служби українській справі і українцям, вже має заслужене право скористатись тою приповідкою. Але та приповідка ніколи не може зменшити того значення і тих заслуг, що він має і мав тоді, коли фундував в Параґваю заснування „Просвіти", заснував Український Допомоговий Комітет, а потім „Український Осередок" і коли за його орудою здобуто право врятувати багато українців з европейської тоді небезпеки.

І коли б міжнародня ситуація раптово на той час не змінилась на користь наших мас скитальців і для них єдиною можливістю спасіння став би завдяки О. Падучакові Параґвай, то тоді не таку славу мав би наш Ювілят, тепер уже 75-літній сеньйор, і наше суспільство не так скромно обходило б його ювілей. А він щиро на це заслужив !

Ант. Кущинський

Виховно-вишкільний табір юнацтва СУМА на оселі „Київ"

В неділю 7 серпня о годині 7-мій рано 5 мамів клівлендських юначок з підписаним застукали до ще сплячого табору „Київ" біля Дітройту. До самого табору, як звичайно, вступ заборонений, але що дістеся на таборовій площі, все нам видно. Дві чи три юначки вибігають з рушничками на руці, миються та зникають в одному з більших будинків оселі. По виході четвертої дівчинки виходить струнка, висока, бльондинка юначка, яка завертає вже близько від води дівчинку. Приїжджаючі родичі з Дітройту підказують, що ця струнка юначка — це командантка дівочого табору з Шикаґо. Коло команданки з'являється її помічниця-бунчужна вже нам знана з Клівленду Таня Шусь. За кілька хвилин виходять дві юначки на стійку біля входової брами. По виході стійкових почали парами виходити на чолі з своїми ройовими таборовички на площу вправ. Починається рання руханка, якою керує командантка. Руханка по всім правилам, використана кожна секунда і кожний м'яз тіла. Підписаний, як тіловиховник з польського війська напевно не дорівняв би нашій молодій командантці. Як при руханці так і при миттю, молитві, сніданку взірцевий порядок і тишина! Вимарш на площу прапорів і саме піднесення прапорів нічим не різниться від пропороносної сотні будь-якої військової формації. Просто не можна собі уявити, щоб дівчата з усмішкою на устах попри своїх мамів і батьків, машерували нога в ногу та на команду, всі як один відповідали „ліва"! Полева Служба Божа, яку мав відслужити о. М. Лящук з парафії св. Покрови, через уливний дощ не відбулася. Всі таборовички, які стояли вже півколом при престолі, на команду „бігом" відбігли до тоборової їдальні. Командантка і бунчужна, які не злякалися дощу, зняли державні прапори і відійшли за отцем до їдальні на Богослужбу.

Щоб ближче познайомитися з обставинами в таборі та з самою командантою підписаний просив командантку через бунчужну про коротеньке інтерв'ю, на яке дуже радо згодилася командантка дівочого табору. Наша молоденька командантка це Марія Яцків, високоінтеліґентна і культурна виховниця О-ку СУМА ім. Павлушкова з Шикаґо. Бистроумна, на питання скоро і ясно відповідає, речення будує ясні і короткі, як при військовому звіті! Свої вишколи всіх ступенів Марійка одержала на курсах виховниць і виховників в Шикаґо з чого, направду можуть бути горді інструктори. До складу сумівсько - таборових команд Марійка вже належала сім разів, а це перший раз — як командантка дівочого табору в Дітройті. Загальне домашнє виховання юначок, на думку командантки, вдоволяюче. Управи осередків, зосібна таборова Комісія на чолі з другом Кльосом багато помагають в таборі. Прохарчовання чотири рази вдень. Кухня під доброю і дбайливою опікою п-ні О. Барановської (Пюрко) з панею О. Терлецькою, на високому рівні. Найкращою помічницею командантки являється вже згадана Таня Шусь з Клівленду. Проходжуюся по таборі і кухні та прислуховуюся до розмов між таборовиками — мова тільки українська! Входжу в розмову з таборовиками. Марія Макух років 11-ти любить табір, а командантку зосібна. О. Татарин відповідає, що досить дають їсти, а Юра відповідає — „забагато". А. Коновальська не любить комарів, Надія Липецька 15 р. обозна, вона і її мати народжені в Америці, бездоганно володіє українською мовою. Є. Ціко 14 р., думає, що найбільшою п р и є м н і с т ю в її життю — це бути на таборі. Деякі люблять гімнастику, деякі ні.

Голова Таборової Комісії п. Кльос висловлює жаль, що батьки юних сумівців-к із 3-х осередків, для яких організувався цей табір, замало приділяють ваги вихованню в таборі і з тої причини замало прислали своїх дітей до табору. Тяжко про ці числа учасників писати, але інакше бути не може: 70 хлопців і 49 дівчат. Пан Кльос дуже вдячний всім тим, які працювали на чотиритижневому виховному таборі на оселі Київ. Треба направду боліти над таким явищем, що на кілька сотень дітей з організованих в ЮСУМ в Клівленді вислано всього 20 дітей. Найкращі виховники — родичі не всилі дати того дитині за рік, що табір з добрими виховниками за два тижні. Хто з нас батьків чи матерей може похвалитися навчанням 13-тьох українських пісень врік, як мила наша командантка, що за один тільки тиждень навчила тих 13 пісень! А в пісні, як знаємо, все, українське.

На закінчення хочу висловити щиросердечну подяку команданці дів. табору подрузі Марусі Яцків, від матерей юначок з Клівленду і від себе особисто за тяжкий і відповідальний, але дуже корисний труд при наших дочках.

В. Г-й

ПОВЕРСА ЗАСУДИЛИ НА 10 РОКІВ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Він поручав суддям видати лагідніший присуд, як його хотів прокуратор, бо така „людяність" буде контрастом до поведення зверхників Поверса, винуватців його вчинку. Після того сам Поверс відчитав монотонним голосом своє останнє слово. Він заявив, що свідомий того, що „мусить бути покараний за важкий злочин", що його допустився, але просив взяти під увагу, що він насправді не заподіяв Совєтам ніякої шкоди своїм вчинком, бо всі зібрані ним відомості совєтські власті дістали в свої руки, та що він не мав і не має ніякої ворожости супроти російського народу. Тому він просив судити його „не як ворога, а як людину". — Після того три большевицькі генерали нібито нараджувались 4 і пів години, хоч присуд і його мотиви були напевне вже згори приготовані, продиктовані партійним секретаріятом. Предсідник ген. Борисоглебський відчитав короткий засуд і довгі мотиви, в яких повторив майже те саме, що говорив прокуратор, виголосивши знову ще одну пропаґандивну промову проти Америки та прославляючи „миролюбні" Совєти. Він дійшов у свому забріханні так цийний лет 1 травня ц.р., щоб далеко, що твердив, що „реакційні американські кола" свідомо приготовили провокарозбити Паризьку конференцію „на вершинах" та збільшити міжнародне напруження у світі.

Негайно після проголошення присуду адв. Грінев завів батьків Поверса, його дружину і його сестру до кімнати суддів на перше їх побачення з засудженим Френсісом Поверсом. Приявними в залі побачення були й совєтські журналісти та 6 поліцистів. У розмові з своєю дружиною Поверс висловив стурбування, що в Америці можуть підозрівати його, що він солідаризувався з лайкою його оборонця на Америку і її уряд. „Я американець і хочу ним залишитись" — він заявив. У свому останньому слові він не спростовував Грінева, вважаючи, що те, що говорив Грінев, мало на увазі його, підсудного, добро. Дружина Поверса виявила те становище її чоловіка в пресовому інтерв'ю.

У БЕЗМЕЖНОМУ БОЛЮ ДІЛИМОСЬ СУМНОЮ ВІСТКОЮ, ЩО 19-го СЕРПНЯ 1960 Р., ЗАОСМОТРЕНИЙ НАЙСВЯТІШИМИ ТАЙНАМИ ВІДІЙШОВ ВІД НАС У ВІЧНІСТЬ НА 72-ім РОЦІ ЖИТТЯ НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО І БРАТ

бл. п. МИРОН МОСОРА

к. нотар у Богородчанах, активний громадянин на рідних землях і на еміґрації, к. комісар Уряду УНР у Проскурові, учасник процесу 101.

Панахиди відбулися в днях 20 і 21 серпня в похоронному заведенні Литвин-Литвин в Ірвінґтоні, похоронні обряди в понеділок 22-го серпня о год. 9-ій рано із похоронного заведення до української католицької каплиці при Сенфорд евеню в Нюарку, а звідтіля на кладовище Еверґрін в Елизабет, Н. Дж.

Ґорем прибиті:

МИХАЙЛИНА — дружина;
МИРОСЛАВА, ЄВГЕНІЯ, ЯРОСЛАВА та ЛЮБА — доньки;
РОМАН БОГАЧ, АНДРІЙ РАТИЧ, ОСТАП ОЛЕСНИЦЬКИЙ та АДРІЯН ЛАПИЧАК — зяті;
НЕСТОР, ТАРАС, АНДРІЙ, ЛЮБОДАР — внуки;
ВОЛОДИМИР — брат;
ІРИНА ШОМОШІ, СТЕФАНІЯ ТАБЕНЦЬКА, ХРИСТИНА ВОЛИНЕЦЬ, ДАРІЯ СТАЙКО, МИРОСЛАВА ГАВРИЛІВ — сестри.

Ляосові загрожує громадянська війна

Вієнціян. — Генерал Фоумі Носован, військовий міністер в уряді Тіяо Сомсаніта, проти якого капітан Конґ Ле перевів у столиці Ляосу революцію, примусивши також парлямент висловити тому урядові недовір'я, організує військовий похід проти збунтованих військових частин під командуванням капітана Конґа. Ген. Носован не погодився з фактом, що король прийняв вимушену димісію прем'єра Сомсаніта й призначив новий уряд під головуванням князя Суванни Фоуми. Ген. Носован розкинув із літака летючки над столицею Вієнціяном, заповідаючи свій збройний похід проти збунтованої столиці. Носован твердить, що всі війська в краю залишаються вірні леґальному урядові Сомсоніта. Теперішнім військовим операціям перешкаджає дощева пора, яка перетворила в непрохідні болота всі шляхи. Ситуацію в Ляосі ускладнює існування там коло 5,000-ої комуністично-партизанської армії, яка напевне — у випадку громадянської війни — використала б нагоду для своєї активізації. Ген. Носован закидає капітанові Конґові діяння за комуністичними вказівками. Конґ дійсно поставив а перші точки своєї програми — погодження з комуністичними партизанами та видалення з краю американських і французьких старшин, що вишколюють ляоську армію, разом з проголошенням „невтральности".

Світову продукцію харчів можна подвоїти — твердить знавець

Медісон, Вс. — Теперішню продукцію харчів у світі можна легко збільшити вдвоє при допомозі відповідного наводнення пустель, твердить д-р Джекоб С. Джоффі, емеритований професор Рутґерського університету, що є тепер дорадником уряду в справах наводнювання. Його працю в цій справі відчитано на зібранні Міжнародної Асоціяції Рільничих Наук, що саме тут на приміщеннях місцевого університету відбуває тепер свої наради. Згідно з твердженнями проф. Джофрі, що сьогодні тільки одна десята частина суші нашого ґльобу є під управою, а решта це пустелі, щонайменше одну четверту частину яких можна б ще включити у продукцію харчів відповідним наводненням.

ОН поручають нові переговори про роззброєння

Об'єднані Нації. — 82-членна Комісія Об'єднаних Націй для справ міжнародного роззброєння прийняла в четвер 18-го ц. м. резолюцію, що її запропонували шість невтральних країн, з деякою зміною, що її запропонувала Канада. Ця резолюція, яку зголосили Еквадор, Індія, Мехіко, Швеція, З'єдинена Арабська Республіка, Юґославія плюс додаток від Канади — закликає Генеральну Асамблею „поважно призадуматись" над створеною ситуацією після невдачі конференції роззброєння та щоб спричинила довжування" дальших переговорів між великими державами. Предсідник ствердив, що нема спротиву, тому резолюція прийнята однодушно. Вже після голосування совєтський представник „висловив жаль", що в тій резолюції не поручалось всім головам урядів взяти особисто участь в дебаті Генеральної Асамблеї над справою роззброєння. Це потвердило, що Хрущов збирається приїхати до Ню Йорку, щоб задніми дверима дістатися до Америки і тут продовжувати свою пропаґанду.

Короткі Вістки

● **Бельґійський уряд** став на становищі, що йому нема ніякого діла до конфлікту, що прийшов між генеральним секретарем Об'єднаних Націй Гаммершилдом і прем'єром Конґа Люмумбою, який окружив себе комуністичними дорадниками. Тому бельґійський міністер закордонних справ Пієр Віні, який кількакратно раніше перестерігав Об'єднані Нації перед політикою Люмумби, заявив, що не поїде на нове засідання Ради Безпеки ОН.

● **Московське радіо** запевняє, що в Совєтському Союзі „будується більше нових домів, як у З'єдинених Державах, Англії, Франції, Західній Німеччині, Швеції, Голляндії, Бельгії і Швайцарії — разом узятих". Жаль, що московське радіо не покликалося ще на „відстале" будівництво на Місяці і Марсі. Дивна річ: в усіх названих країнах люди живуть, як люди, в багатокімнатних помешканнях та однородинних домах, а єдині Совєти при своєму рекордовому будівництві знають все ще дивогляд — по дві і більше родин в одному помешканні з однією кухнею і ванною!

● **ТАСС**, совєтська державна пресова аґенція, дістала нового директора в особі Дмітра П. Горьюнова. Дотеперішній директор ТАСС-а, Ніколай Пальґунов, який займав те становище від 1943 року, відійшов — за офіційною версією — внаслідок недуги. Ґорьюнов є членом ЦК компартії. Він був редактором „Комсомольської Правди", а потім був заступником головного редактора „Правди".

● **Стенфорд Смит**, генеральний директор Асоціяції американських часописних видавців, висловив погляд, що найбільш характеристичною рисою сучасної американської преси є її пристосування до велетенських змін, що їх принесла й далі приносить наша історична доба — в усіх ділянках публічного і приватного життя.

● **Конґресмен Джеймс Рузвелт** домагається скасування конґресової Комісії не-американських дій, яка ніби своїми гострими виступами проти комуністів — сприяє комунізмові. Коли він прибув до Юстону в Тексасі на з'їзд дрібних нафтових промисловців, відбулась проти нього демонстрація. Група людей прийшла під його готель з плякатом „Червоний Рузвелте — вертайся додому".

● **На Женевській атомовій** конференції, на її 244-му з черги засіданні в минулий четвер, американська й англійська делеґації поставили внесок на перервання конференції, яка триває вже від 30 жовтня 1958 року, на один місяць. Большевики поквапно погодились.

● **Англійська амбасада в** Токіо у своєму бюлетині назвала процес Поверса в Москві „пропаґандивною імпрезою". Совєти страшенне цим обурились і запротестували в Лондоні, але амбасада відмовилась відкликати чи спростувати ту свою опінію.

● **У Південному В'єтнамі** засуджено на смерть двох комуністів, а на в'язничні кари від 5 років до досмертної в'язниці, за наскок на американську старшинську харчівню в жовтні 1958 року, при чому згинуло було тоді сім осіб. Всі підсудні прикалися до вини.

СОБАКА, ЩО ВІДБУЛА ПОДОРОЖ В КОСМІЧНІ ПРОСТОРИ

Собака Белька, що згідно із совєтським повідомленням, мала відбути разом із другою собакою міжпланетну подорож на висоті 198 миль і що їх повелося повернути успішно на Землю.

Д-р Едвард Жарський

До історії українського спорту в ЗДА

Найраніші сліди існування фізкультурної клітини на терені Ню Йорку знаходимо в 1907 р. Тоді постає „Гімнастичне Товариство Гайдамаки", що приміщувалося в Томкінс Сквер Голлі, 134 Іст 7 вул. (перші організатори: М. Угорчак, М. Хандоґа, І. Драґан). В 1911 р. перенеслися вони до Трентону, Н. Дж., і там заниділи.

Подвиги Українських Січових Стрільців у першій світовій війні стали побудою для створення у Ню Йорку перших руханково-стрілецьких товариств 1-го липня 1915 р. Засновано тут Відділ Українських Січових Стрільців (голова-кошовий: Петро Задорецький). Члени відділу вправляли впоряд, руханку, прилfavвку (на коні, кізлі, дрючку, щаблівці, лавчині); були й аматори дужання, що тренували під наглядом П. Римара.

Під впливом виступів М. Січинського, що поборював УСС, змінено 1916 р. назву Т-ва на „Січ". Існуючі відділи „Січі" видвигають потребу створення централі; в тій самій цілі скликають 11-го листопада 1916 р. до Ню Йорку з'їзд представників і створюють свою Централю — Січову Орґанізацію Українців у ЗДА (отаман П. Задорецький). При невсипущій праці членів централі, організація розростається у 1920 р. до коло 60 відділів із 3,000 членами; видається журнал „Січові Вісті", підручники до вправ і т. ін. 15-го липня 1917 р. влаштовується в парку Бельведер (Лонґ Айленд) 1-ше Січове Свято в честь Б. Хмельницького, при участі 150 руховиків, руховичок, дітей та юнаків; 2-ге Січове Свято відбулося 1918 р. в тому ж парку, спонукою д-ра О. Назарука а 3-тє Січове Свято в 1923-му році на Стетен Айленд. За змінено назву на „Гетьманська Січ", злучено її з гетьманською організацією, а централю перенесено згодом до Шикаґо, де вона проіснувала до 1940 року.

Велику спортову роботу розгортає згодом „Українсько-Американський День Молоді", з участю понад 130 учасників (біг жінок на 75 ярдів і стрибок у височінь — А. Люба з Елезабету; 110 ярдів і 220 — М. Урбан з Филаделфії, 1 миля — М. Ковальчук, Филаделфія; по грах і всіх конкуренціях — 1-ше місце здобув Український Атлетичний Клюб у Филаделфії; 2-ге Атлетичний Клюб св. Йосафата, Франкфорд і 3-тє Український Горожанський Клюб в Елизабеті.

Рік пізніше, в днях 5-6 вересня, відбувається у Филаделфії 1-ша Українсько-Американська Олімпіяда (чоловіки: 100 я. — М. Куба 10,8; 220 я. — Ф. Печалюк 25,; 440 я. — В. Дяк 56,8; 1/2 милі — І. Рубан 2:09; 1 миля — М. Ковальчук 4:54; 4X440 — Дітройт 3:48; довжінь — М. Куба 19 ф. 2 1/4; височінь — В. Турчан 5 ф. 6; жердка — І. Деркач 10 ф.; диск — І. Фабіян 105 ф. 6; куля 12 фунт. — 48 ф. 7 3/4; юнаки: — 75я. — П. Федорів; ґінці — 880 я. — св. Йосафат 2:01,8; височінь — Волтер 4 ф.; довжінь з місця — 8 ф. 2; жінки: — 75 — А. Люба 9,8; 4X110 — Филаделфія; височінь — А. Люба — 4 ф. 7 і мет бейзбол. м'ячиком — 72 ф. 4; плавання: 50 дов. — Г. Фуртас 28,3; 100 горілиць — Букатла В. 1:23,4; 100 грудний — І. Байтала 1:24,3 і стрибки 44,4 точок; 220 ґінці — 2:02,5 і 150 змінний — 1:38,5 УАК Филаделфія; бейзбол — фінал: — Трентон — Честер 2:0; відбиванка жінок: Филаделфія АК — Френкфорд 14:2; у загальному точкуванні — 1) „Соколи" Филаделфія 37 точок. 2) Дітройт 30 точок, 3) Торонто 15 точок, 4) Бруклин 10 т.).

Журба за долю молоді є предметом нарад XIX Конвенції УНСоюзу, у висліді чого створюється „Бейзбольна Ліґа УНСоюзу"; 4-го липня 1938 р. відбулася перша зустріч союзових дружин Вилкс-Бери та Мек-Аду. У 1940 р. Ліґа мала 28 дружин, що змагалися у бейзболі і софтболі; зимою 22 дружини змагалися у кошівці (бескетболі), а 33 в круглях (бовлінґ). Вибух війни перериває цей буйний розвиток спортового життя.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

ТАРЗАН, ч. 4508. Перемога.

Блиск ножа мавполюда закінчив небезпеку від болґані... І тепер потворний крик перемоги пролунав по лісу!

Після того Тарзан відтяв повішеного на дереві фотографа.

Жертва жалісливо стогнала, але їй нічого не бракувало... Ворогові не вдалося!